

Стрічкою тушу простягнеться смуга,
Золотим дрібно цяткована зерном.

Спочити сядем у південну спеку
[Тінню тополі на струджені плечі]
Вишняті серцем в синяву далеку,
Де нам прийдеться заснути у вечір.

Доземно вдарять ниви жовтобокi
Обігом плоду і червінню маків,
Вітер загладить русалчині кроки,
Волошка випе синій погляд мавки.

А край мандрівки повитаєм ніччю,
Як роси впадуть на курняві чола;
Там нам засвітять трираменні свічі,
Застелять ковром місце кінець стола.

Тоді заквітнуть край воріт обжинки,
Стодоли випне пшеничне обилля —
Ввінчайте честю лавру і барвінку
Безсмертно розкіш труду і зусилля.

Н. Чужа.

„Мерзость Сенахерибова“.

“„Eli, Eli, Lamma Sabachtani !...“ Марка, XXVII.

Божком культурного сьогочасного світу є поступ. У всіх його проявах. Гаслом же світу цього — „уживати життя“. Як-найбільше і якнайповніше. Кому ж потрібні стародавні, „немо-дерні“, хоча б і посвятні колись пам'ятки? Ясно: лише заосталим!.. Лише „обскурантам некультурного середньовіччя!“

Що, крім успішки, можуть викликати в сьогочасного „спортсмена“ ті, що колись за посвятні речі брали хрест і йшли вмірати в боях, в тяжких мандрівках, в неволі музулманській? Всі ті сiньори, духовенство, прості вояки, і вчені, і менестрелі, і не один король з тих, що їх тоді (не тепер!) вважали за найшляхетніших? І лицар та герой легенд-Ричард, Левяче Серце? І Людовик французький — Святий, що здобув собі місце на вівтарях?..

Давно вже це було. Тоді, коли ще існували такі „дурниці“, як пошана й узнання шляхетного супротивника. Коли володарі

бусурменські схиляли голови перед королем-христіянином, що служив хворим на страшну моровицю, аж поки й сам не підляг неминучій смерті. Тоді, як „темний“ Орієнт не знав ще славного поступу американців, що навчили багатьох добрих речей Західню Європу, починаючи від „системи витискування поту“ й кінчаючи потопленням предметів поживи перед очима мільонів голодуючих безробітних.

Все це — тоді.

Тепер же благословенний модерний американсько-європейський поступ вже просвітив і темний Схід. Це досить виразно показують фрагменти з памятної книжки сьогочасного мандрівника — П е р а Г у м б у р а, близького приятеля модного сьгодні письменника Андре Моруа.

— „Я їхав до Тіберіяди, до Бетанії півний пошани й глибоко схвилований“ говорить він, — „і ось що побачив“.

„Тіберіяда“.

„На березі Тіберіяди — казино. На сцені — бо ж є там і сцена — одягається співачка. Певніше: роздягається, на-квап, за дірчастим, як сито, параваном. Видно, як, мов прачка білизну, — розвішує на розтягнений шнур свою блаженку одежинку. Бринькає гітара. „Артистка“, прикрашена блистками, танечними кроками вискакує на сцену. Невміло. Незграбно. Але — „по європейському“. Потім вже природнім, своїм „арабським“ голосом, горловим і трохи хрипким виспіває про принади арабської героїні Зануби. Ви гадаєте, що та Зануба воювала разом з Пророком? Ходила на прощу до Меки? — Ні! Вона заслужилась далеко героїчнішим вчинком: вона обстригла свої коси... „мікадо!“ „бубікопф...“

Тим часом в залі метушня: то англійський полісмен виводить геть трьох арабів.

— Не турбуйтеся! — заспокоює господар своїх клієнтів у шиночку. — Це — Ахмет... продавав кокаїн...

А там, десь у синім сутінку прочани співають побожні канти. Тихо, тихенько, щоб не перешкаджати своїми заосталими „забонами“ культурній забаві...

Йордан.

Півний мулу, каламутний Йордан. Мертва ріка витікає з Тіберіядського Озера й тече в Мертве Море, котре жадібно її випиває.

Жидівське товариство ставить вже й тут казино. Нащо ж марнувати час і місце, коли ж стільки туристів відвідують „цікаву місцевість“?! До того ж є тут і теплі джерела. А їх можна використати.

Пейзаж тут — одинокий в світі.

В ранішній імлі, в далені, на озері співають рибалки. Такі ж самі, як і Симон-Петр. Як видина тануть в блакиті — Магдала

й Капернаум. Дикі, мертві береги Йордану. Вода ж пливе крайною, що нагадує відомі „пейзажі з місяця“ з гострими, понурими скелями та камінням. Рослинність тут вимерла ще перед сотками літ.

Та ж підприємчive населення не марнує часу на розглядання краєвидів. Зрештою, як і скрізь на світі. Поки ще росте жидівське казино, продавач лімоняди вже вибудував собі деревляну шопу на березі святої ріки. Тут може відвідувач напитись навіть теплуватого пива, дуже розповсюдженого в Палестині. А при цій нагоді може й замовити собі „на памятку“ пляшку води, якою Св. Іван Христитель хрестив своїх учнів. Пляшка закоркована, запечатана. Напис в трьох мовах повідомляє, що це, „вода на експорт“, а трохи нижче, що це, „Переварена Йорданська вода“. Не лише культурно, а й гігієнічно!

При гробі Господньому.

За десять хвилин ходи від Святого Гробу, за п'ятнадцять — від Стіни Плачу та в двадцятьох від Долини Йосафатової — знову кафе. Навіть дуже гарне кафе. З пивом, звичайно; з франкфуртськими ковбасами, сосисками, замороженим кремом. Як у Берліні. Як у Парижі. Або, як у Нью-Йорку.

Довкола — „Новий Єрусалим“. Той, що поставлено його з цементу, заліза й бетону. Той, що весь гучить від цокання писальних машинок.

Всі мови перемішано тут. Як і коло того Гробу, „з якого взяли Господа“.

Тільки ж коло Святого Гробу ніхто на мови не зважає. Кожен у власній виливає свої болісті й турботи. Всі вони там — лише струмочки людських сліз, що вливаються в море Божого Милосердя...

В кафе ж Нового Єрусалиму сходяться сіоністи, що... „тужать по батьківщині“. Збираються сюди послухати рідних ім звуків: „На хвилях Дунаю“. Ті, що вчора ще говорили по московському, німецькому, еспанському, — сьогодні вже намагаються переказувати радіограми мовою гебрайською...

В Гетсеманському Саду плачуть дзвони вечірнього Ангелюса.

А тут радіо вигукує новини з бурси, точну годину, потім гратиме — „Корневільські дзвони“.

В два кроки звідси — „танечні сальони“ — „Король Давид“. Там саме тепер година чаю і танців.

Єрусалим танцює...

Лише донедавні руїни та кілька мечетів живуть ще колишніми згадками. Живуть часами минулими, коли ще не закидано порожніми коробками від сардинок навіть підніжжя пірамід. Коли ще був „Велик Аллах“, а його пророком ще не був...“

Прошу, підставте самі наймення...

„Les Annales“ з 20. січня, 1933.